

A TANÁRI MESTERSZAKRA VONATKOZÓ SAJÁTOS RENDELKEZÉSEK²

1. § Tanári szakképzettség ciklusokra bontott, osztott képzésben, mesterfokozatot nyújtó tanári mesterszakon, valamint mesterfokozatot nyújtó osztatlan tanárszakon szereshető meg. A tanári mesterszakon tanulmányokat folytató hallgatók esetében a szabályzat egyes rendelkezései a jelen mellékletben foglalt eltérésekkel, kiegészítésekkel alkalmazandók. A jelen mellékletben nem szabályozott kérdésekben a szabályzat rendelkezései változatlan tartalommal érvényesek.

Alapfogalmak

2. § A szabályzat 2. §-ában meghatározott fogalmak a tanárképzés során az alábbi fogalmakkal egészülnek ki:

1.³ **A gyakorlatvezető mentor:** az egyéni (összefüggő) szakmai gyakorlat *valamennyi iskolai tevékenységének gondozója. Támogatja, segíti a hallgatót az egyéni fejlődési terv szakmai megvalósításában.*

2. **a gyakorlatvezető oktató (kísérő szeminárium gyakorlatvezető oktatója):** felel a hallgató egyéni (összefüggő) szakmai gyakorlatának szakmai irányításáért. Vezeti az egyéni (összefüggő) szakmai gyakorlatot kísérő pedagógiai és szakmódszertani kísérőszemináriumokat. Segíti és jóváhagyja a hallgató egyéni fejlesztési tervének és tevékenységi hálójának elkészítését. Támogatja és segíti a hallgatót az egyes tevékenységek teljesítését bemutató konkrét dokumentumok fajtáinak és kritériumainak meghatározásában. Segíti a gyakorlati és az elméleti ismeretek közti kapcsolat megteremtését, a tanárjelölt szakmai fejlődését, szakmai (ön)reflexióinak elmélyítését, a gyakorlati kompetenciák tudatosabb alakítását. Értékeli a portfóliót.

3. **a gyakorlatvezető tanár:** a csoportos (tanítási) gyakorlat során segíti a hallgató munkáját, beleértve az egyéni (kompetencia)fejlesztési terv és a tevékenységi háló elkészítését is.

4. **Pedagógusképzési Koordinációs Központ (továbbiakban: PKK):** ellátja az Egyetem szervezeti egységeiben folyó tanárképzéssel kapcsolatos oktatómunka, valamint az ehhez kapcsolódó gyakorlati képzés összehangolását.

5. **PKK kari koordinátor:** a PKK által a jelen mellékletben meghatározott adminisztratív teendők elvégzésére karonként, határozott időre megbízott személy. A kari koordinátor elérhetőségét az Egyetem honlapján, és a karon szokásos módon közzé kell tenni.

6. **portfólió:** a tanári szakdolgozat részét képező, illetve a tanárképzés képzési és kimentti követelményekben meghatározott formái esetén azt helyettesítő, a hallgató kompetenciáit bemutató, illusztráló dokumentum, amely tükrözi az egyéni kompetencia-fejlesztési terv alapján kialakuló, személyenként változó szakmai különbségeket, és amelynek megvédése a tanári záróvizsga része.

7. **szakképzettség felelős:** a szakindítási dokumentumokban megjelölt, a jelen mellékletben meghatározott hatáskörrel is rendelkező, a tanári szak egyes szakképzettségeinek tartalmáért és megvalósításáért felelős személy. A szakképzettség felelősök listáját és elérhetőségeit az Egyetem és az érintett Karok honlapján közzé kell tenni.

¹ A mellékletet beépítette a Szenátus 2009. október 1-jei ülésén elfogadott módosítás. Hatályos: 2009. október 1. napjától.

² A módosítást a Szenátus 2013. június 20-ai ülésén fogadta el. Hatályos: 2013. június 20. napjától.

³ A módosítást a Szenátus 2010. december 16.-i ülésén fogadta el.

8. szakterületi zárószigorlat: a tanárképzésben résztvevő hallgatók a szakmai képzést követően szakképzettségként szakterületi zárószigorlatot tesznek, amely olyan számonkérési forma, mely az adott szakterület teljes ismeretanyagát komplex módon tartalmazza.

Illetékesség

3. § (1) A tanárképzés során a szabályzat 5. §-ában meghatározott illetékességre vonatkozó rendelkezések kiegészülnek azzal, hogy amennyiben a hallgató olyan szakképzettségek megszerzésére irányuló képzésben vesz részt, amelyek különböző karokhoz tartoznak, a hallgató tanulmányi és vizsgaügyében való eljárásra azon kar megfelelő szerve az illetékes, amely a hallgató kérelme által érintett szakképzettségért felelős.

(2) Amennyiben a hallgató kérelme egyaránt érinti az általa folytatott valamennyi szakképzettség megszerzésére irányuló tanulmányait, akkor a hallgató alapkarának megfelelő szerve az illetékes.

Szak

4. § (1) A ciklusokra bontott, osztott képzésben a tanári szak *alapesetében* – az alap- és mesterképzési szakok képzési és kimeneti követelményéről szóló 15/2006. (IV. 3.) OM rendelet (továbbiakban: képzési és kimeneti követelmények) 4. számú mellékletének 4.1. a) pontjában meghatározott képzés – az iskolai nevelés-oktatás 5-12., illetve 13. évfolyamain, valamint az Országos Képzési Jegyzékben meghatározott szakképzési évfolyamokon a tantárgyak, tantárgyi modulok oktatására és a speciális pedagógiai jellegű feladatok ellátására felkészítő **két** szakképzettség szerezhető.

(2) A tanári szak – képzési és kimeneti követelményei által meghatározott – *kivételes* eseteiben, bizonyos előtanulmányokat követően, illetve a ciklusokra bontott, osztott képzésben a szakmai és művészeti tanári szakképzettség képzési és kimeneti követelményeiben meghatározottak szerint – az ott meghatározott számú félévvel rövidebb időtartamú képzésben – **egy** tanári szakképzettség is szerezhető.

5. § (1) A tanári szakképzettséget adó mesterképzési szak *alapesetben* az alábbi három elemből áll:

- a) a tanári szakképzettség szerinti – a tantárgy-pedagógiát, a szak módszertant is magába foglaló – szakterületi ismeretekből,
- b) a tanári képesítés pedagógiai, pszichológiai elméleti és gyakorlati ismereteiből,
- c) a közoktatási intézményben, felnőttképző intézményben szervezett, összefüggő szakmai gyakorlatból.

(2) A tanári szakon az (1) bekezdés a)-b) pontjai szerinti elemek oktatása kizárólag együtt folyhat. Az (1) bekezdés c) pontja szerinti összefüggő szakmai gyakorlat csak az (1) bekezdés a)-b) pontjaiban meghatározott elemek tanulmányi követelményeinek eredményes teljesítését követően kezdhető meg.

(3) A képzési és kimeneti követelményekben meghatározott esetekben – az (1) bekezdésben foglaltaktól eltérően – a tanári mesterszak bizonyos elemei részben vagy egészben nem részei a tanulmányi követelményeknek.

5/A. §⁴ (1) A hallgató az illetékes TB-től kérheti a tanári mesterszakjának olyan módon történő módosítását, hogy a kérelem benyújtását követő félévtől egy tanári szakképzettség megszerzésére irányuló képzést, illetve – amennyiben főiskolai szintű tanári szakképzettséggel rendelkezik – egy korábbi szakképzettségnek megfeleltethető egy tanári szakképzettség megszerzésére irányuló képzést folytasson. A kérelmet a hallgató kizárólag abban az esetben nyújthatja be, ha már a felvételi eljárása során is lehetősége lett volna arra, hogy egy tanári szakképzettség megszerzésére irányuló képzést, illetve – amennyiben főiskolai szintű tanári szakképzettséggel rendelkezik – egy korábbi szakképzettségnek megfeleltethető egy tanári szakképzettség megszerzésére irányuló képzést

⁴ A kiegészítést a Szenátus 2010. december 16.-i ülésén fogadta el

folytasson. A módosítás adott esetben a hallgató alapkarának módosulását is jelentheti. Amennyiben a hallgató egy tanári szakképzettség megszerzésére irányuló képzést folytat, kérelme nem irányulhat két tanári szakképzettség megszerzésére irányuló képzés engedélyezésére.

(2) A tanári mesterszak módosítására irányuló kérelmet az illetékes TB-hez címezve az illetékes Tanulmányi Osztályhoz kell benyújtani, legkésőbb a kérelemmel érintett félév kezdetét megelőző 15 nappal.

A tanterv és az ajánlott tanterv

6. § (1) A tanári mesterszakhoz – a képzési és kimeneti követelményekben meghatározottak alapján – a hallgatók eltérő előképzettségének megfelelően **több** tanterv tartozik. A hallgatók előképzettségétől függően – az egyes tanári tantervekben meghatározott módon – a tanári mesterszaknak az 5. § (1) bekezdésben feltüntetett elemei eltérő kreditszámmal teljesíthetőek.

(2)⁵ A tanári mesterszakhoz tartozó ajánlott tanterv módosítását – a szabályzat 27. § rendelkezéseitől eltérően – az 5. § (1) bekezdés a) pontja tekintetében a kari tanács fogadja el, és a módosításról köteles tájékoztatni a PKK-át. Az 5. § (1) bekezdés b-c) pontjai tekintetében a tanterv módosításait a kari tanács a PKK javaslata alapján fogadja el.

A tantárgymeghirdetés rendje

7. §⁶ (1)⁷ A tanári mesterszakon a szabályzat 39. § (2) bekezdésében foglaltaktól eltérően a pedagógiai-pszichológiai elem tantárgyaihoz és a szakmai gyakorlathoz rendelt kurzusok meghirdetése a szakfelelősön kívül, a jelen mellékletben a képzés adott részének megszervezéséért felelős, a karon kijelölt személyek feladata is, akik a PKK-nak tájékoztatási kötelezettséggel tartoznak.

(2) A csoportos (tanítási) gyakorlat, valamint az egyéni (összefüggő szakmai) gyakorlat és a kísérő szemináriumok meghirdetéséért a PKK kari koordinátora a felelős.

(3) A PKK az (1) bekezdésben foglalt kurzusterveket félévente ellenőrzi annak érdekében, hogy a hallgatók számára az Egyetem biztosítsa a tanári szak ajánlott tanterveinek megfelelő előrehaladás lehetőségét.

(4) A karok a PKK által jóváhagyott kurzustervben szereplő, tantervileg szükséges tárgyakat kötelesek meghirdetni, de az oktató akadályoztatása, illetve a tervezettnél több vagy kevesebb bejelentkezett hallgató esetén az oktatók személyének és a kurzusok számának változtatása kari hatáskör.

Szakterületi zárószigorlat

8. § (1) Az ismeretek ellenőrzési formái tekintetében jelen szabályzat 47. § (2) bekezdésében foglaltak a tanári mesterszak vonatkozásában kiegészülnek a *szakterületi zárószigorlatra* vonatkozó alábbi rendelkezésekkel.

(2) A szakmai képzést követően a hallgatók szakképzettségként szakterületi zárószigorlatot tesznek. A szakterületi zárószigorlatot a szakmódszertanon kívül előírt szakmai kreditek megszerzése után, az összefüggő, egyéni szakmai gyakorlatot megelőzően kell letenni.

⁵ A módosítást a Szenátus 2010. december 16.-i ülésén fogadta el.

⁶ A módosítást a Szenátus 2013. december 19.-ei ülésén fogadta el. Hatályos: 2013. december 19. napjától.

⁷ A módosítást a Szenátus 2010. december 16.-i ülésén fogadta el.

(3) A szakterületi zárószigorlat az adott szakterület teljes ismeretanyagát komplex módon tartalmazó számonkérési forma. A követelmények közzététele a szakképzettséget oktató kar feladata. A zárószigorlat szervezése a szakképzettség-felelős feladata.

(4) A szakterületi zárószigorlatot legalább két tagból álló bizottság előtt kell letenni. A szóbeli számonkérés során a hallgató az előzetesen közzétett tételsorból húz tételt. A bizottság a feleletet az ötfokozatú értékelési rendszer alapján érdemjeggyel minősíti.

(5)⁸ A szakterületi zárószigorlat a tanterv részét képező tantárgy.

Vizgák rendje

9. § Azoknak a hallgatóknak, akiknek az ajánlott tanterv szerint 30 kreditnél kevesebb kreditértékű egyéni szakmai gyakorlatot kell teljesíteniük, az egyéni szakmai gyakorlat megkezdése előtt lehetőség szerint biztosítani kell a gyakorlati félévben még teljesítendő kurzusok tömbösített elvégzését, és vizsgaidőszakon kívüli vizsgákra való lezárását, ideértve a szakterületi zárószigorlatot is.

Szakmai gyakorlat

10. § A szabályzat szakmai gyakorlatra vonatkozó 57. §-ban foglalt rendelkezései kiegészülnek a jelen mellékletben meghatározott speciális rendelkezésekkel. A tanári mesterszak gyakorlatainak szervezését a PKK a jelen szabályzat mellékletében foglaltak szerint koordinálja, illetve felügyeli. A tanári mesterszakon a szakmai gyakorlat előírt formáit jelen melléklet 12-14. §-ai tartalmazzák. A 12-13. §-ban meghatározott szakmai gyakorlatokra vonatkozó általános, és a 14. §-ban meghatározott szakmai gyakorlatra vonatkozó részletes tájékoztató anyagokat a PKK köteles kidolgozni, és az Egyetem honlapján közzétenni.

11. § (1) Az általános (pedagógiai) gyakorlat: a pedagóguspálya megismerésére, általános pedagógiai képességek fejlesztésére irányuló – legalább 30 órás – gyakorlat, amely magában foglalja a pályaismereti, gyermek- és önismereti, konfliktuskezelési módszerek, iskolalátogatások, óramegfigyelések és elemzések megismerését, valamint mikro-tanítást az alábbi tantárgyakhoz kapcsolódóan:

- a) pedagógiai pszichológia tantárgyhoz kapcsolt gyakorlat (felelőse a PMMK Pedagógia Tanszéke),
- b) nevelés és iskola tantárgyhoz kapcsolt gyakorlat (felelőse a BTK Neveléstudomány Intézet Nevelés-és Oktatásméleti Tanszéke),
- c) tanulás és tanítás tantárgyhoz kapcsolt gyakorlat (felelőse a BTK Neveléstudomány Intézet Nevelés-és Oktatásméleti Tanszéke).

(2) Az általános (pedagógiai) gyakorlatok ütemezését a vonatkozó tantervek rögzítik. Az általános(pedagógiai) gyakorlatok a gyakorlóiskolákban, szükség esetén az Egyetem pécsi partneriskolaiban teljesíthetők.

12. § (1) A csoportos (tanítási) gyakorlat: iskolában, gyakorlatvezető tanár irányításával, az adott szakképzettség területén végzett csoportos (tanítási) gyakorlat, szakképzettségenként 60 óra, amely magában foglalja a hospitálást, az óramegbeszéléseket, a gyakorlatvezető tanár által tartott órák részfeladataiban való közreműködést, és legalább 15 önállóan megtartott órát/foglalkozást (tervezés-előkészítés, óravezetés, reflektálás-óraelemzés). A hallgató az egyik szakképzettség tanítási gyakorlatát az 5-8., a másikat pedig a 9-12. évfolyamon köteles elvégezni. A csoportos (tanítási) gyakorlat keretében végzett egyes tevékenységek megoszlását a tantárgyfelelős határozza meg. A csoportos (tanítási) gyakorlat megszervezése a PKK kari koordinátor feladata.

⁸ *Beépítette a Szenátus 2011. november 10-ei ülésén elfogadott módosítás. Hatályos: 2011. november 10. napjától.*

(2)^{9 10} Az adott szakképzettség területén végzett csoportos (tanítási) gyakorlat ütemezését a vonatkozó tantervek rögzítik. A csoportos (tanítási) gyakorlat a gyakorlóiskolákban, szükség esetén az Egyetem partneriskoláiban történik. A szakmai és művészeti tanárképzés kivételével külsős gyakorlatvezetőhöz a hallgató a gyakorlóiskolai helyek Oktatási Igazgatóság által igazolt betöltését követően, vagy különösen indokolt esetben, egyéni kérelem alapján, a hallgató alapkarának dékánja (főigazgatója) vagy az általa kijelölt személy engedélyező döntésével kerülhet. Az előjelentkezéssel egyidejűleg a hallgató a csoportos (tanítási) gyakorlat helyszínére vonatkozóan egyedi kérelmet nyújthat be a hallgató alapkarának dékánjához (főigazgatójához). A dékán (főigazgató), illetve az általa kijelölt személy döntése előtt köteles bekérni az Oktatási Igazgatóság igazolását a gyakorlóiskolai helyek betöltöttségére vonatkozóan, majd döntéséről értesíti a hallgatót és a kari PKK- koordinátort.

13. § (1) Az egyéni (összefüggő szakmai) gyakorlat: közoktatási intézményben, felnőttképző intézményben, megbízott gyakorlatvezető mentor és felsőoktatási tanárképző szakember folyamatos irányítása mellett végzett, összefüggő, a képzés utolsó félévében folytatott egyéni szakmai gyakorlat. A gyakorlat magában foglalja a hospitálást, a tanári kompetenciák fejlesztési terve alapján megtervezett tevékenységi háló szerint szakképzettségenként heti 2-3 óra (maximum heti 6 óra) tanítást/foglalkozást, a tanítási órán kívüli iskolai feladatok ellátását, a tanítást kísérő szemináriumok elvégzését, és az adatgyűjtés, tapasztalatszerzés szakszerű dokumentálását. Az egyéni (összefüggő szakmai) gyakorlat koordinálása a PKK feladata.

(2)¹¹ Az egyéni (összefüggő szakmai) gyakorlat előfeltétele a tanári mesterképzés – a szakdolgozatoton kívüli – minden egyéb követelményének teljesítése, illetve azok teljesítéséhez szükséges kreditek összegyűjtése, ideértve a szakterületi zárószigorlatot is. A gyakorlat csak ezen előfeltételek teljesülését követően kezdhető meg. Amennyiben a szakterületi zárószigorlatot a hallgatónak az egyéni szakmai gyakorlat félévében kell teljesítenie, és azt nem teljesíti, a gyakorlatot az adott félévben nem kezdheti meg, ugyanakkor a szakmai gyakorlat adott félévi kurzusfelvétele nem vehető figyelembe a TVSZ 23. § (3) bekezdés és a TVSZ 42. § (3) bekezdésében írt rendelkezések alkalmazásakor.

(3) Az egyéni (összefüggő szakmai) gyakorlat a tanári mesterszak *alapesetében* az 5. szemeszterben, illetve egyéb esetekben a képzésre vonatkozó tanterv szerinti utolsó szemeszterben teljesítendő. Az egyéni szakmai gyakorlat közoktatási intézményben töltendő ideje minimum 12 hét, két szakterület esetén törekedni kell a szakterületek közti arányos elosztásra. A gyakorlat közoktatási vagy felnőttképzési intézményben, az Egyetem gyakorlóiskoláiban és partneriskoláiban teljesíthető. Irányelv, hogy a hallgató egyéni fejlesztési terve alapján készített, azt lefedő tevékenységi háló legalább 75%-a partneriskolában gyakorlatvezető mentor vezetésével valósuljon meg.

(4) Az egyéni (összefüggő szakmai) gyakorlat során a hallgató a gyakorlatvezető mentor és a gyakorlatvezető oktatók (tanárképző szakemberek) felügyelete mellett elkészíti a – tanulók megismerése terén végzett munkáját, tanári gyakorlatának eredményességét adatokkal alátámasztó, a saját gyakorlati fejlődését dokumentáló – portfóliót, amely a szakdolgozat részét és a tanári képesítő vizsga tárgyát képezi. A gyakorlat során minden hallgatónak kötelezően rész kell vennie valamilyen formában speciális nevelési igényű (SNI) tanulóval való foglalkozáson. A hallgató az intézményben folytatott egyéni (összefüggő szakmai) gyakorlat kapott/vállalt feladatait megoldja, dokumentálja, (ön)reflektív értelmezi, elemzi, értékeli. A hallgató az egyéni (összefüggő szakmai) gyakorlatot kísérő szeminárium kapott/vállalt feladatait teljesíti, a felmerülő problémákra megoldásokat keres, ezeket dokumentálja, (ön)reflektív értelmezi, elemzi, értékeli.

(5) Az egyéni (összefüggő szakmai) gyakorlat minősítése az alábbi teljesítéshez kapcsolódó (egyenlő súllyal szereplő) rész-érdemjegyek összesített, átlagolt, kerekített érdemjegye:

- a) az intézmény valamennyi tevékenységterületéhez kapcsolódó hospitálás, és annak dokumentálása, elemzése,

⁹ A módosítást a Szenátus 2010. december 16.-i ülése fogadta el.

¹⁰ A módosítást a Szenátus 2011. június 23.-ai ülésén fogadta el. Hatályos: 2011. június 23. napjától.

¹¹ A módosítást a Szenátus a 2010. december 16.-i ülésén fogadta el.

- b) az első szakképzettséghez kapcsolódó tanítási/tanulásegítési feladatok elvégzése, dokumentálása, (ön)reflektív elemzése,
- c) a második szakképzettséghez kapcsolódó tanítási/tanulásegítési feladatok elvégzése, dokumentálása, elemzése.
- d) a tanítási órán kívüli iskolai feladatok ellátása, dokumentálása, (ön)reflektív elemzése,
- e) a kísérő szemináriumok feladatainak teljesítése.

Az a)-d) pontban foglalt teljesítésének értékelője a gyakorlatvezető mentor, az e) pont értékelője a gyakorlatvezető oktatók (a kísérő szemináriumok oktatói). Az egyéni (összefüggő szakmai) gyakorlat értékeléséhez a kari ütemtervben meghatározott határidőig meg kell küldeni a közoktatási intézményből a PKK kari koordinátorának az értékelésről kiállított jegyzőkönyvet, annak érdekében, hogy az érdemjegyet az ETR rendszeren keresztül rögzíthesse.

14. § (1) Az általános (pedagógiai) gyakorlathoz tartozó kurzusokra – a szabályzat 42. §-ban foglalt általános szabályok szerint – a hallgató a kurzusfelvételi időszakban az ETR rendszeren keresztül jelentkezik.

(2)^{12 13} A csoportos (tanítási) gyakorlat, valamint az egyéni (összefüggő szakmai) gyakorlat kurzusainak felvételi szándékát a hallgató – oktatásszervezési okokból – köteles a tényleges kurzusfelvétel félévét megelőző félév szorgalmi időszakának végéig a kari PKK-koordinátornak a kari ütemezésben jelölt időben és módon jelezni. A tényleges kurzusfelvételre (azaz a kurzusfelvételi szándék megerősítésére) a csoportos (tanítási) gyakorlati kurzusok meghirdetésének félévében, illetve az egyéni (összefüggő szakmai) gyakorlat esetében a képzés utolsó félévében a kurzusfelvételi időszakban az ETR rendszeren keresztül kerül sor. A hallgató a gyakorlólóhelyen a szorgalmi időszak kezdetétől számított két héten belül köteles megjelenni, s egyeztetni a gyakorlat teljesítésének időszakát. Indokolt késés esetén a kari PKK-koordinátor értesíti az iskolát. Amennyiben a hallgató a jelentkezési határidőt elmulasztja, vagy a rögzített időpontban a gyakorlatot nem kezdi meg, két hét igazolatlan késés után a kurzus nem teljesítettnek minősül.

(3)¹⁴ Az adott hallgató csoportos (tanítási) gyakorlatra, valamint az egyéni (összefüggő szakmai) gyakorlatra történő beosztásáról és értesítéséről a PKK kari koordinátora gondoskodik. Az előjelentkezéssel egyidejűleg a hallgató az egyéni (összefüggő szakmai) gyakorlat helyszínére vonatkozóan egyedi kérelmet nyújthat be a hallgató alapkarának Kari Tanulmányi Bizottságához. A kari TB a döntéséről értesíti a hallgatót és a kari PKK-koordinátort.

Abszolutórium

15. § A szabályzat 58. §-ban meghatározottól eltérően a tanári mesterszakon a végbizonyítvány (abszolutórium) megszerzése tanúsítja a választott szakképzettségenként letett szakterületi záróvizsgát, a tantervben előírt vizsgák eredményes letételét és – a nyelvvizsga és a szakdolgozat kivételével – más tanulmányi követelmények teljesítését; a szakdolgozathoz rendelt kreditpontok kivételével a képzési és kimeneti követelményekben előírt kreditpontok megszerzését. A végbizonyítványt az alapkar tanulmányi osztálya állítja ki.

Szakdolgozat

16. § (1) A szabályzat 59-60. §-ban foglaltakon kívül, illetve a jelen mellékeltben foglalt eltérésekkel, a tanári szakdolgozatra az alábbi sajátos rendelkezések vonatkoznak. A tanári szakdolgozat az alábbi két összetevőből áll:

- a) az iskolai gyakorlatok, valamint a kísérő szemináriumok tapasztalatainak a rendszeres összegzése (**portfólió**),

¹² A módosítást a Szenátus 2010. december 16.-i ülésén fogadta el.

¹³ A módosítást a Szenátus 2011. június 23.-ai ülésén fogadta el. Hatályos: 2011. június 23. napjától.

¹⁴ A módosítást a Szenátus 2010. december 16.-i ülésén fogadta el.

b) e tapasztalatoknak vagy a szaktárgy egy részterülete tanításának valamely szakpedagógiai, illetve általános neveléstudományi szempont szerinti, tudományos alaposágú bemutatása, elemzése, értékelése vagy tanításához szükséges segédlet készítése (**tanulmány**).

(2) A képzési és kimeneti követelményekben meghatározott esetekben a hallgatónak csak portfóliót kell készítenie. Amennyiben a hallgatónak csak portfóliót kell készítenie, a jelen mellékletben a szakdolgozat-készítéssel kapcsolatosan megállapított rendelkezéseket értelemszerűen a portfólióra is alkalmazni kell.

17. § (1) A tanári szakdolgozat egyik elemének, vagyis a portfóliónak a tanári mesterszak során végzett gyakorlati tevékenységek értékelésében kiemelkedő szerepe van. Lehetőséget teremt a hallgató szakmai fejlődésének megismerésére, és munkájának értékelésére. Elkészítése a képzési idő utolsó szemeszterében kötelező, értékelése a záróvizsga részét képezi.

(2)¹⁵ A **tanári szakdolgozati** portfólió a hallgató tanári kompetenciáit bemutató, illusztráló dokumentum, amely tükrözi az egyéni kompetencia-fejlesztési terv alapján kialakuló, személyenként változó szakmai különbségeket. Azonos kritériumok alapján készülő, mégis egyedi dokumentumokat, önreflexiókat, speciális kompetenciákat megjelenítő anyagokat tartalmaz, különös tekintettel a tanári kompetenciák fejlődését bemutató dokumentumokra.

(3) A portfólió fajtái:

a) **Munkaportfólió:** az alapképzés és a mesterszak alatt készített valamennyi dokumentum (beleértve a kísérőszemináriumok anyagait is), amelyek a tanárrá válás folyamatát mutatják be. Beletartozik a pályaaorientációs (10 kredit) alapozás is.

b) **Értékelési portfólió:** a jelölt és a kísérőszemináriumokat vezető oktatók/tanárok válogatják közösen a dokumentumokat, szemléltető anyagokat stb., amelyek leginkább tükrözik a jelölt fejlődését. A dokumentumok mennyisége a szakdolgozat terjedelmét nem haladhatja meg. A záróvizsgára a jelölt prezentációt készít, amelyet a záróvizsgán bemutat és megvéd.

(4)¹⁶ A portfólió tartalma legalább 5 dokumentum (2 kötelező, 3 szabadon választott). A kötelező dokumentumok tartalmát és típusát a kísérőszeminárium(ok) vezetője/vezetői dönti(k) el. Terjedelme a szakdolgozati tanulmányét nem haladhatja meg. Nem fogadható el, azaz elégtelenre értékelendő a szakdolgozati portfólió, ha terjedelme nem éri el a minimum 50.000 karaktert, ha abban több mint 20 nyelvi hiba, illetve értelemzavaró helyesírási hiba van, ha az alapvető részek bármelyike hiányzik.

(5) A portfóliót, mint a tanári szakdolgozat egyik összetevőjét – a hallgatók számára is ismert bírálati szempontok szerint – a témavezető és az opponens írásban véleményezi, javaslatot tesz az érdemjegyre, majd a bemutatást a záróvizsga bizottság is érdemjeggyel értékeli.

18. § (1) A tanári szakdolgozat másik elemének, vagyis a tanulmánynak tükröznie kell, hogy a hallgató a szakmai témát szakmódszertani, neveléstudományi és pszichológiai ismereteire támaszkodva az alap- és középfokú oktatás szintjein, illetve a szakképzés vagy a felnőttoktatás céljainak megfelelően képes feldolgozni.

(2) A tanulmány terjedelme minimum 50.000 és maximum 80.000 karakter szóköz nélkül, amelybe nem számít bele a tartalomjegyzék, a jegyzetek, a bibliográfia. Illusztráció értékű ábrákat, táblázatokat a mellékletben kell csatolni a megadott terjedelmen felül. A szakdolgozati tanulmány formai követelményeit a honlapon közzétett hallgatói útmutató tartalmazza.

19. § (1) A tanári mesterszakon két tanári szakképzettség esetén is egy szakdolgozatot kell készíteni.

¹⁵ A módosítást a Szenátus 2010. december 16.-i ülésén fogadta el.

¹⁶ A negyedik mondatot beépítette a Szenátus 2010. február 18-ai ülésén elfogadott módosítás. Hatályos: 2010. február 18. napjától.

(2) Szakdolgozati témákat a szakmódszertanosok és a pedagógikum oktatói hirdetnek. Szakdolgozati témavezető adjunktusnál alacsonyabb munkakörben foglalkoztatott oktató vagy külső szakember csak szakfelelősi vagy szakképzettség felelősi engedéllyel lehet. A szakdolgozati témákat és témavezetőket karonként a PKK kari koordinátora gyűjti össze és terjeszti a PKK elé, amely egy tanév időtartamra hagyja jóvá azokat. A PKK által jóváhagyott témaköröket az egyetemi és a kari honlapon is közzé kell tenni.

(3) A hallgató joga és kötelessége, hogy a képzése utolsó félévében – a kari ütemezésben megadott időszakban – szakdolgozatának témáját a kar által rendelkezésre bocsátott formanyomtatványon megválassza.

(4) A szakdolgozat leadását követően a választott témának megfelelő intézet/tanszék vezetője kijelöli a szakdolgozat bírálóját is.

20. § (1) A tanári szakdolgozatot (annak két összetevőjét: a tanulmányt és a portfóliót) legkésőbb a záróvizsga előtt 30 nappal kell leadni a tanulmányi osztályra elektronikusan, továbbá kettő bekötött példányban. A pontos időpontot félévenként a kari tanács határozza meg, és teszi közzé. A témavezető legfeljebb egy hét haladékat engedélyezhet a szabályzat 59. § (10) bekezdésében foglaltak szerint. Aki a módosított határidőig sem adja le szakdolgozatát, csak a következő záróvizsga-időszakban bocsátható záróvizsgára.

(2) A tanári szakdolgozatot – miután a tanulmányi osztálytól megkapta – a PKK kari koordinátor haladéktalanul továbbítja a témavezetőnek és a kijelölt bírálóknak.

(3) A tanári szakdolgozatot (azaz annak két összetevőjét: a portfóliót és a tanulmányt) a témavezető és a bíráló írásban értékeli, javaslatot tesz az érdemjegyre, továbbá a dolgozat témájához, az adott tudományterülethez illeszkedő két kérdést fogalmaz meg, megjelölve a kérdések megválaszolását segítő szakirodalmat is. A témavezető és a bíráló a kérdéseket és az értékelést a záróvizsga előtt legalább 10 nappal elektronikus formában megküldi a hallgatónak.

(4)¹⁷ A tanári szakdolgozatot egy-egy jeggyel értékeli a témavezető és a bíráló is oly módon, hogy a szakdolgozati portfólióra és a szakdolgozati tanulmányra adott részjegyek számtani átlagát kerekíti egész számra. Amennyiben az egyik részjegy elégtelen, és ezt egy harmadik értékelő is megerősíti, a tanári szakdolgozat nem fogadható el, a jelölt nem bocsátható tanári záróvizsgára. Ebben az esetben a tanárjelöltnek a tanári szakdolgozat elégtelenre minősített elemét kell újraírnia. A szakdolgozat érdemjegye a javasolt két érdemjegy egyszerű számtani átlaga egész számra kerekítve. A tanári szakdolgozat védelme a tanári záróvizsga része. Amennyiben a záróvizsga-bizottság a bírálók által elfogadott szakdolgozatot elégtelenre értékeli, ezt írásban köteles indokolni.

20/A. §¹⁸ (1) A tanárjelölt megválaszthatja, hogy melyik szakképzettségéhez kötődően írja a 16. § (1) bekezdése szerinti tanári szakdolgozatát.

(2) A szakdolgozati tanulmány és a portfólió nem kell, hogy ugyanazon szakképzettséghez kötődjék. A szakdolgozat tanulmány és portfólió részét külön dokumentumban (nyomtatott forma esetében külön kötve) kell leadni az anyakar tanulmányi osztályán.

(3) Idegen nyelvi szakképzettség esetében a szakdolgozati tanulmány és a portfólió nyelvről a hallgató a témavezetővel a témabejelentés előtt írásban köteles megállapodni. E megállapodást a témabejelentő űrlapon kell rögzíteni. A hallgatónak a portfólió elemző, reflektív részeit magyarul kell készítenie akkor is, ha a portfólió idegen nyelvű dokumentumokat is tartalmaz. A témavezetőnek és a

¹⁷ Az első három mondatot Beépítette a Szenátus 2010. február 18-ai ülésén elfogadott módosítás. Hatályos: 2010. február 18. napjától.

¹⁸ A 20/A. §-t beépítette a Szenátus 2011. november 10-ei ülésén elfogadott módosítás. Hatályos: 2011. november 10. napjától.

bírálonak a szakdolgozatról magyar nyelvű bírálatot kell írnia, s a kérdéseket magyar nyelven is fel kell tennie.

Tanári záróvizsga

21. § (1) A hallgató tanulmányait a tanári mesterképzésben is záróvizsgával fejezi be. A záróvizsgára vonatkozó, a szabályzat 61-62. §-ban foglalt rendelkezésektől eltérő sajátos, kiegészítő rendelkezéseket jelen melléklet tartalmazza.

(2) A tanári záróvizsgára bocsátás feltételei:

- a) a végbizonyítvány megszerzése,
- b) a benyújtott (és írásban elbírált) szakdolgozat.

(3) A tanári záróvizsga a tanári mesterképzést lezáró komplex vizsga, amelyhez kreditérték nem járul. A tanári záróvizsga az alábbi két részből áll:

- a) a tanári szakdolgozat bemutatásából és védéséből,
- b) komplex szóbeli vizsgából.

(4) A tanári záróvizsga első része a tanári szakdolgozat bemutatása és védése, amely az előzetesen a hallgatónak megadott kérdésekre adott válaszok szisztematikus kifejtéséből, a szakdolgozati bírálathoz kapcsolódó észrevételek, kiegészítések megfogalmazásából és a szakdolgozat bemutatásából áll.

(5) A komplex szóbeli vizsga a tanári záróvizsga második része, amelyben a hallgató tanúsítja, hogy képes a képzés különböző területein elsajátított tudás integrálására, a szaktárgyi-diszciplináris tudás iskolai gyakorlatban való alkalmazására, alkotó módon történő felhasználására. Az egyes komplex tételeknél a vonatkozó szakirodalom, a saját tanulási tapasztalatok témához illeszkedő, rendszerezett feldolgozására és az iskolai gyakorlatok – általános (pedagógiai) gyakorlatok, csoportos (tanítási) gyakorlat(ok), egyéni (összefüggő szakmai) gyakorlat – tapasztalatainak strukturált elemzésére kerül sor. A tanárjelölt felhasználhatja a komplex tételhez kapcsolódó mondanivalójának alátámasztására az iskolai gyakorlatok során elkészített saját dokumentumait is.

(6) A képzési és kimeneti követelményekben meghatározott előképzettséggel rendelkező hallgatóknak az adott szakterülethez tartozó tanítási gyakorlatról kell portfóliót készíteniük, és azt a tanári záróvizsga keretében bemutatniuk és megvédeniük. A szakdolgozat tanulmány része, valamint a komplex szóbeli vizsgarész ezen hallgatók esetében nem követelmény.

22. § (1) A záróvizsga követelményeit (témakörök, kötelező szakirodalom) a PKK határozza meg, és a vizsgát megelőzően legalább 3 hónappal az Egyetem honlapján és a karon szokásos módon közzé kell tenni.

(2) A záróvizsga-időszakok beosztását tanévenként a kari tanács határozza meg, és teszi közzé a szabályzat 34. § (4) bekezdésében meghatározott formában.

(3) A záróvizsgára a tanulmányi osztályon a kari honlapról letölthető nyomtatvány leadásával, a kari ütemezésben szereplő időpontig az jelentkező, aki végbizonyítványát a tanév időbeosztásában megjelölt határidőig, legkésőbb a záróvizsga kezdetéig várhatóan megszerzi vagy megszerezte.

(4)¹⁹ A záróvizsgát záróvizsga-bizottság előtt kell tenni. A záróvizsga-bizottság legalább 3 tagú, elnökét és a bizottság külső tagját kari javaslat alapján a PKK elnöke kéri fel, és bízta meg. Az elnökön kívül – aki a tanárképzés pedagógia-pszichológiai eleme valamely tantárgyának vagy a szakmódszertannak legalább adjunktusi beosztásban foglalkoztatott oktatója, vagy a neveléstudományok tudományterületen tudományos fokozatot szerzett, s legalább adjunktusi

¹⁹ A módosítást a Szenátus 2012. szeptember 27-ei ülésén fogadta el.

beosztásban foglalkoztatott oktató – a tagok a szakdiszciplínák, a szakmódszertanok, valamint a gyakorlóiskolák, illetve a partneriskolák gyakorlatvezető mentorainak képviselői, továbbá tag lehet a jelölt témavezetője és a bíráló is. Utóbbiakat a karok delegálják a bizottságokba.

(5) A sikertelen záróvizsga, illetve záróvizsgarész legkorábban a következő záróvizsga-időszakban ismételhető, a szabályzat 61.§ (4) és (8) bekezdései, valamint a 62.§ (5) bekezdésben foglaltak szerint.

23. § (1) ²⁰A tanári záróvizsga összesített érdemjegyét az alábbi rész-érdemjegyek kerekítés nélküli átlaga adja (két tizedes jegy megadásával, az egyes részek egyenlő súllyal történő figyelembe vételével):

- a) a tanári szakdolgozat érdemjegye (értékelője a témavezető és az opponens);
- b) a tanári szakdolgozat (a portfólió és a tanulmány) bemutatására és védésére kapott érdemjegy (értékelője a záróvizsga-bizottság);
- c) a tanári záróvizsga komplex szóbeli vizsgarészére adott érdemjegy (értékelője a záróvizsga-bizottság);
- d) csoportos (tanítási) gyakorlat(ok) érdemjegye (értékelője a gyakorlatvezető tanár),
- e) a tanári mesterképzés utolsó félévében végzett egyéni (összefüggő szakmai) gyakorlat érdemjegye (értékelője a gyakorlatvezető mentor és a gyakorlatvezető oktatók (a kísérő szemináriumok oktatói)).

(2) Amennyiben az (1) bekezdésben b-c) pontjaiban írt érdemjegyek közül bármelyik elégtelen, akkor a tanári záróvizsga is elégtelen. Az ismételt tanári záróvizsga során kizárólag az elégtelennel minősített összetevőt kell megismételni.

(3) Amennyiben az adott hallgató ajánlott tanterve a képzési és kimeneti követelményekben meghatározottak alapján nem tartalmazza az (1) bekezdésben írt követelmények valamelyikét, akkor az adott pont figyelmen kívül hagyásával, a fennmaradó követelményekre kapott érdemjegyek átlagából kell a tanári záróvizsga értékelését a fenti módon kiszámítani.

(4) Két tanári szakképzettség megszerzésére irányuló képzés esetén – az (1) bekezdés d) pontjában – szakképzettségenként külön érdemjegyet kap a hallgató a csoportos (tanítási) gyakorlatokra. A tanári záróvizsga eredmény kiszámításához a két érdemjegy (kerekítés nélküli) átlagát kell figyelembe venni.

Oklevél

24. § A tanári mesterszakon az oklevél minősítését a szakterületi zárószigorlat(ok) és a záróvizsga kettő tizedes jegyig kerekített átlaga adja.

²⁰ A módosítást a Szenátus 2010. december 16-i ülésén fogadta el.